

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/17/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8417204662
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8417204662.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu C. X. G., G., so sídlom C. XX, XXX XX H., V.: XX XXX XXX, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 810 11 Bratislava, IČO: 47 233 516, proti žalovanému C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. X., XXX XX R., za účasti osobitného subjektu B. F. F. T. B., so sídlom C. XX, XXX XX T., V.: XX XXX XXX, právne zastúpený advokátom JUDr. Roman Jurík, PhD., so sídlom M. Flengera 4, 940 01 Nové Zámky, o zaplatenie 962,92 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č.k. 8Csp/144/2017-97 zo dňa 22. novembra 2019, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „I. Žaloba sa zamieťa.

II. Žalovanému sa právo na náhradu trov konania nepriznáva.

III. Osobitný subjekt má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 3 ods. 1, § 52 ods. 1, § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 7 ods. 1, 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čl. 8 ods. 1, bod 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že zo F. o revolvingovom úvere žalobca poskytol žalovanému úver v celkovej výške 1.027,21 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť s úrokom v 42 mesačných splátkach vo výške 64,29 Eur v termínoch splatnosti podľa splátkového kalendára dohodnutého v zmluve. Žalovaný sa dostal do omeškania s úhradou splátok úveru už pri splátke č. 2 a do okamžitej splatnosti úveru napokon zaplatil len sumu 64,29 Eur. Keďže žalovaný bol v omeškaní s úhradou splátky č. 2 viac ako tri mesiace, žalobca si uplatnil právo veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. okamžitú splatnosť úveru s tým, že žalovaný mal uhradiť sumu neuhradených splátok v celkovej výške 962,92 Eur táto skutočnosť je zrejmá z listinného dôkazu označeného ako „Oznámenie o zosplatnení“ zo dňa XX.XX.XXXX v spojení so F. č. XXXXXXXXXXXX ako listinným dôkazom.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca v konaní navrhol preukázanie splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. listinný dôkaz označený ako „Hodnotenie dlžníka (žiadateľa o poskytnutie úveru)“. Uviedol, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobca hodnotil schopnosť

žalovaného splácať spotrebiteľský úver výlučne na podklade informácií poskytnutých žalovaným v predtlačenom formulári datovanom dňa 18.02.2014. Žalovaný svoje deklarované príjmy a výdavky žiadnym spôsobom nepreukázal, keďže žalobca na ich preukázanie netrval. Žalobca v právnom postavení veriteľa nesplnil povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti žalovaného v právnom postavení spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, keď vychádzal z objektívne nedoloženého osobného vyhlásenia dlžníka o jeho osobných, zárobkových a majetkových pomeroch. Dostatočnými informáciami dokladujúcimi schopnosť spotrebiteľa splácať nie sú považované informácie získané výlučne od spotrebiteľa. Žalobca sa pri uzatváraní úverovej zmluvy zamerlal len na zistenie pomerov žalovaného a jeho schopnosť splácať úver komplexne neskúmal. V priebehu konania žalobca nepreukázal, že by mal snahu s odbornou starostlivosťou zisťovať celkovú zadlženosť žalovaného, a teda jeho schopnosť platiť poskytnutý úver. Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a ani so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov. Takéto konanie nie je možné hodnotiť inak ako priečiace sa dobrým mravom v dôsledku čoho je uzatvorená zmluva neplatná podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý hrubo porušil povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa, keďže pri absencii dokladov, ktoré by preukazovali údaje poskytnuté spotrebiteľom tomuto poskytol úver bez zistenia jeho účelu. V danom prípade mal za to, že § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. nepôsobí dostatočne odradzujúco, a preto je dôvodné aplikovať ust. § 3 ods. 1 generálneho zákona - Občianskeho zákonníka o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. V tomto smere poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/171/2016 zo dňa 28.10.2016. V prejednávanom spore tak dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, a preto ju zamietol.

5. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný bol v konaní úspešný. Právo na náhradu trov konania voči žalobcovi si neuplatnil, ani mu z obsahu spisu žiadne trovy nevyplývajú, preto bolo o nich rozhodnuté tak, ako je uvedené vo výroku II. tohto rozsudku. Osobitný subjekt bol v konaní plne úspešný, a preto mu bol priznaný voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorého výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej súdny úradník.

6. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Záver súdu o tom, že z výpisu z exekúcií vyplýva, že proti žalovanému je od roku 2017 vedená exekúcia považuje za rozporuplný, pretože v čase uzatvorenia zmluvy nebola exekúcia vedená. Pri záveroch súdu o údajne nedostatočnom hodnotení schopnosti splácať úver poukázal na to, že od 30.09.2015 (viac ako 17 mesiacov po uzatvorení zmluvy) bol zavedený register úpadcov, ako aj na to, že pred uzatvorením zmluvy vyžiadal sociálno-ekonomické údaje od žalovaného. Práve preto, že spotrebiteľ bol podľa zákona povinný uviesť pravdivé údaje a práve preto, že overovanie niektorých položiek nie je možné overovať inak ako len údajmi poskytovanými od spotrebiteľa bolo do zákona určené, že spotrebiteľ je povinný uvádzať len pravdivé údaje. Namietal, že súd prvej inštancie pristúpil k pomerne kurióznemu hodnoteniu listiny, na ktorej sú zaznamenané žalobcom poskytnuté údaje, ktoré boli vyžiadané od žalovaného. Uviedol, že súd prvej inštancie síce na jednej strane kritizuje jeho spôsob a postup, no opomenul uviesť ako ináč mal overovať údaje poskytnuté žalovaným, ak ich preverenie bolo opätovne závislé len na údajoch poskytnutých žalovaným. Namietal, že vykonané dokazovanie neumožňuje ani po skutkovej a ani právnej stránke prijať záver o porušení povinnosti skúmať schopnosť žalovaného splácať úver. Z napadnutého rozsudku okrem všeobecných, neurčitých a miestami tendenčných záverov nevyplýva žiaden konkrétny záver o porušení povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Na základe vykonaného dokazovania ani súd prvej inštancie neprijal sám odôvodnený a preukázaný záver o tom, či zo strany žalobcu došlo k porušeniu uvedenej povinnosti alebo či išlo o hrubé porušenie takejto povinnosti, pričom ide o základný predpoklad pre aplikáciu § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Namietal, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru ohľadom posúdenia bonity žalovaného. Ďalej uviedol, že z napadnutého rozsudku nevyplýva na základe akého zákonného ustanovenia súd prvej inštancie rozhoduje v rozpore s § 11 ods. 2 zákona. Zdôraznil, že z rozsudku nevyplýva na základe akej právnej úvahy by žalovaný nemal vrátiť ani len istinu úveru. Dôrazne sa ohradil voči subjektívnym domnienkam vysloveným v rozsudku o zámere poskytovať úver osobe, ktorá ho nebude vedieť splatiť. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov za odvolacie konanie a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

7. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte namietanou nepreskúmateľnosťou rozhodnutia, inou vadou konania, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

11. K nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolací súd uvádza, že iba také rozhodnutie je nepreskúmateľné, ktorého právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. tieto právne závery v žiadnej možnej interpretácii z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývajú. Z odôvodnenia tu napadnutého rozhodnutia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že táto odvolacia námietka bola naplnená, a to vo vzťahu k absencii úvah súdu o spotrebiteľskom charaktere vzťahu, ako aj vo vzťahu k absencii záveru a úvah súdu o porušení povinnosti zo strany žalobcu.

12. Žalobca namietal, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tu odvolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takáto iná vada však v posudzovanom spore odvolacím súdom zistená nebola.

13. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

14. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva

na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka bola naplnená, a to tým, že súd prvej inštancie síce aplikoval na predmetný prípad správny právny predpis, ale tento nesprávne interpretoval. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil okolnosti na základe ktorých aplikoval na predmetný prípad ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

15. V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že zo strany súdu prvej inštancie boli síce správne aplikované ustanovenia právnych predpisov slúžiace na ochranu spotrebiteľa, avšak v odôvodnení napadnutého rozsudku absentovalo odôvodnenie a úvahy súdu vo vzťahu k dôvodnosti ich aplikácie na predmetný prípad. Súd prvej inštancie tak neozrejmil na základe akých skutočností a dôkazov mal za to, že v predmetnom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, čím zaťažil svoje rozhodnutie nepreskúmateľnosťou. Odvolací súd poukazuje na to, že samotná citácia zákonných ustanovení bez bližšieho odôvodnenia ich aplikácie v tom-ktorom prípade nie je dostatočným naplnením podmienky preskúmateľnosti rozhodnutia.

16. Súd prvej inštancie sa následne vo svojom odôvodnení venoval otázke splnenia povinnosti na strane žalobcu v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“). Pri zisťovaní skutkového stavu v tomto smere odvolací súd nezistil žiadne pochybenia, avšak pochybenie súdu prvej inštancie nastalo pri vyhodnocovaní právnych záverov.

17. V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania správne posudzoval potup žalobcu ako veriteľa pri skúmaní bonity žalovaného pred poskytnutím úveru a správne vyhodnotil, že zistený postup žalobcu nespĺňal požiadavky kladené § 7 ods. 1 ZoSÚ. Odvolací na zdôraznenie správnosti v tomto smere dodáva, v prípade, ak by aj konanie žalobcu bolo možné považovať za skúmanie bonity žalovaného, toto konanie by nebolo možné považovať za náležité skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou, pretože bez toho, aby žalobca skúmal aj iné aspekty a okolnosti na strane žalovaného, ako napr. jeho celkovú zadlženosť, počet vyživovacích povinností, mesačné výdavky, výdavky na zabezpečovanie ubytovania, stravy, atď., si nemohol vytvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného potrebnej pre posúdenie jeho schopnosti splácať dlh zo zmluvy. Z uvedeného teda možno konštatovať správny záver súdu prvej inštancie o nespĺnení si povinnosti žalobcom o nepreukázaní odbornej starostlivosti posúdenia schopnosti žalovanej splácať úver. Odvolací súd zdôrazňuje, že v takýchto prípadoch pre posúdenie splnenia povinnosti ustanovenej v § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity spotrebiteľa. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie však ďalej absentuje zhodnotenie, či takéto porušenie povinnosti žalobcu považoval za porušenie povinnosti alebo za hrubé porušenie. Súd prvej inštancie sa následne už len uchýlil ku konštatovaniu, že takéto konanie bolo v rozpore s dobrými mravmi v dôsledku čoho je zmluva neplatná a postup podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch sa súdu nejavil dostatočne odradzujúci, pričom v odôvodnení poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/171/2016, v ktorom bol prijatý totožný záver vo vzťahu k nedostatočnému skúmaniu bonity. S uvedeným záverom sa však nemožno stotožniť.

18. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie síce dospel k rovnakému záveru ako odvolací súd v konaní sp. zn. 6Co/171/2016, avšak v tomto prípade išlo o odlišný skutkový základ v tom smere, že spotrebiteľka bola poberateľkou dôchodku, pričom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere veriteľ nielenže neskúmal jej bonitu s odbornou starostlivosťou, ale závažným bolo v tomto prípade to, že spotrebiteľka v danom čase nesplácala už skôr poskytnuté úvery, ktorých veriteľom alebo správcom bol ten istý veriteľ, ktorý jej poskytoval nový úver, t.j. už v danom čase mal vedomosť o jej úverovej zaťaženosti a neschopnosti splácať aspoň ním poskytnuté úvery, pričom aj napriek uvedeným skutočnostiam jej opätovne poskytol ďalší úver, čím zvýšil jej zadlženosť, preto bolo takéto konanie vyhodnotené ako rozporné s dobrými mravmi. V predmetnom prípade však z vykonaného dokazovania uvedené skutočnosti nevyplývajú, preto odvolací súd má za to, že postihnutie žalobcu ako veriteľa tým, že jeho konanie vyhodnotil ako rozporné s dobrými mravmi bolo nedôvodné.

19. Z vyššie uvedených dôvodov tak preto odvolací súd rozsudok v celom rozsahu podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec postupom podľa § 391 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - odôvodniť aplikáciu ustanovení na ochranu spotrebiteľa na predmetný prípad a opätovne právne posúdiť dôsledok nedodržania postupu žalobcu ako veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ v spojení s § 11 ods. 2 ZoSÚ - následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 C.s.p. aj náležite odôvodniť.

21. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).